

Algemene Raad

Advies

1 oktober 2009

Voorontwerp van decreet betreffende de bestuurlijk-administratieve archiefwerking

---

Het voorontwerp van decreet betreffende de bestuurlijk-administratieve archiefwerking wordt geadviseerd voor de Algemene Raad van de SARC. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed levert een input.

Bart Severi van de Coördinerende archiefdienst van het Departement Bestuurszaken en lid van de werkgroep ter voorbereiding van het decreet, licht het decreet toe op de vergadering van de sectorraad van 30 juni 2009. De sectorraad geeft deze bijdrage aan het advies van de Algemene Raad van de SARC uit op 8 juli 2009.

De Algemene Raad brengt advies uit op 24 september 2009. De raad baseert zich hiervoor op deze bijdrage van 8 juli 2009 en op het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken van 9 juni 2009.

ADVIES

---

1. INLEIDING

Archieven zitten vaak op de grens van het bestuurlijk-administratieve en het cultuurhistorische. Dit decreet focust in belangrijke mate op archieven als bestuurlijke documenten. Voor de Algemene Raad is dit een zeer helder decreet, en ook zeer langverwacht. Het vorige decreet dateert immers al van 1955.

De Algemene Raad pleit voor een uitbreiding van het toepassingsgebied voor verenigingen zonder winstoogmerk tot het bestuursniveau van de Vlaamse overheid. Hiermee beoogt de Algemene Raad de *grote* vzw's onder beheer van de Vlaamse overheid. De raad is de mening toegedaan dat deze het goede voorbeeld zouden moeten geven.

Tezelfdertijd waarschuwt de raad voor een ongenueanceerde toepassing waarbij alle organisatie, ongeacht hun grootte, belang of impact op de samenleving onder het toepassingsgebied zouden vallen. Er moet voor gezorgd worden dat kleinere initiatieven, bijvoorbeeld structureel gesubsidieerde kunstenaars of kunstenuorganisaties, maar ook scoutsverenigingen, jeugdhuizen..., door dit decreet niet in het werk verdrinken.

De SARC treedt daarom het standpunt bij van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vlabest) die in zijn advies over het voorontwerp van decreet wijst op de enorme grijze zone van publieke en semipublieke instituties die in de periferie van de traditionele bestuursniveaus (lokaal, provinciaal, Vlaams) actief zijn. De verplichtingen die het decreet oplegt niet min. *”Het zal dus niet gemakkelijk zijn om met deze grote diversiteit rekening te houden bij de uitvoering van dit decreet. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken vraagt dat hier bijzondere aandacht wordt aan besteed.”*

Het is vooral de bedoeling van dit decreet om mensen en organisaties bewust te maken van het belang van archivering. De vraag kan gesteld worden of een decreet wel een geschikt instrument is om te sensibiliseren.

De Algemene Raad acht de diverse projecten die zich op verschillende bestuursniveaus ontwikkelen rond sensibilisering van archiefwerking, op een stimulerende en belonende manier, meer geschikt.

Het decreet moet vooral ondersteunend zijn. Dit komt momenteel niet naar voor in de tekst. Organisaties hebben behoefte aan praktische hulp bij het samenstellen en selecteren van archief. Hierbij is de hulp van de sectorale steunpunten, koepelverenigingen, stadsarchieven, Sportimonium, ... broodnodig.

Daarom is het ook nodig dat de erfgoedsector nauw kan samenwerken met het volgens dit decreet op te richten steunpunt.

Verder is de Algemene Raad van mening dat er ook meer aandacht moet zijn voor digitale archieven en sensibiliserings- en ondersteuningsmaatregelen op dat gebied.

2. VOORSTELLEN EN OPMERKINGEN

Definities en bepalingen

‘Archiefzorg’ wordt in **art. 2, 3°** zeer vaag en onvolledig gedefinieerd. Ook in de memorie van toelichting wordt enkel de toewijzing van de verantwoordelijkheid besproken en wordt niet ingegaan op de omschrijving van het begrip.

De sectorraad stelt voor dat, in navolging van de gebruikelijke omschrijving in archiefmiddens en in de Nederlandse archiefwetgeving, het volgende wordt toegevoegd:

Archiefzorg: de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer en de randvoorwaarden voor een efficiënt en effectief beheer, zoals voldoende geschikte huisvesting, deskundig personeel, het vaststellen van beheersvoorschriften en voldoende budget.

Of

Archiefzorg: de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer en de wijze waarop garanties gegeven worden op het vlak van infrastructuur, financiële middelen en personeelsmiddelen om tot een kwaliteitsvol archiefbeleid te komen

Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van het Archiefdecreet is overgenomen van het ‘openbaarheidsdecreet’. Het idee daarachter is, dat wanneer er een verantwoordingsplicht bestaat naar de burger, er ook moet voor gezorgd worden dat deze burger toegang heeft tot de gevraagde documenten door middel van een goed beheerd archief. Omwille van de consistentie werd er voor geopteerd het toepassingsgebied van het Archiefdecreet niet uitgebreider of beperkter te maken.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed ziet echter een probleem wanneer het gaat over vzw’s die in beheer van de Vlaamse Gemeenschap zijn, zoals enkele ‘grote instellingen’. Vallen deze ook onder het huidige toepassingsgebied? En, indien niet, aan welke regels moeten

deze instellingen dan voldoen voor hun archiefwerking, die door het Kunstendecreet wel verplicht is? Ook hogescholen of universiteiten kampen met dit probleem.

De sectorraad stelt daarom voor om **art. 3,10°** uit te breiden:

de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies of de Vlaamse overheid minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt.

Het is daarbij essentieel dat wordt rekening gehouden met de grote diversiteit aan organisaties bij de uitvoering van het decreet.

Zorg en beheer: kwaliteitsnormen

Bij **art. 4** zou er een **§ 3** moeten volgen, zoals:

de Vlaamse Regering stelt de in art.4 § 2 vermelde kwaliteitsnormen vast.

- Op die manier kunnen de zeer rudimentaire en vage omschrijvingen later uitdrukkelijk en gedetailleerd vastgelegd kunnen worden. Zo wordt bijvoorbeeld nergens verwezen naar de noodzaak van een degelijke archiefbewaarplaats of naar minimale bewaaromstandigheden.
- Ook kunnen de normen aangepast worden aan de diversiteit van organisatie die onder het toepassingsgebied van het decreet ressorteren.
- Eveneens kan bij het opmaken van kwaliteitsnormen werk gemaakt worden van normen voor gedigitaliseerde archieven.
- Zoals door de VVBAD voorgesteld – zou een kwaliteitslabel voor goed werkende archiefdiensten of instanties overwogen kunnen worden.

Toegankelijkheid

In **art. 6, 4°** wordt gesteld dat de kosten voor het publiek dat toegang vraagt tot archiefstukken redelijk moeten zijn. De sectorraad is van mening dat toegang in principe **gratis** moet zijn. Voor reproductie, administratieve opzoeking etc. kan er wel een bedrag worden aangerekend.

In de Memorie van Toelichting staan de principes goed opgesomd, maar dit moet in het decreet zelf ook duidelijker verwoord worden.

Selectie en vernietiging

Wat betreft de selectielijsten moet de coherentie en onderlinge afstemming tussen de bestuursniveaus duidelijk worden gemaakt. Dit kan, zoals voorzien, in een uitvoeringsbesluit gebeuren.

In **art. 12, 1°** wordt gesteld dat bestuursinstanties archiefstukken *kunnen* vernietigen indien zij niet (meer) bewaard moeten worden. In de sectorraad is er discussie of documenten die niet bewaard moeten blijven vernietigd *kunnen* dan wel *moeten* worden, omdat er anders verwarring kan ontstaan over de te volgen procedure in geval ze niet worden vernietigd.

Namens de SARC, Algemene Raad,

Luk Verschueren, algemeen voorzitter
Iris Van Riet, algemeen secretaris